

Klimata un enerģētikas
ministrija

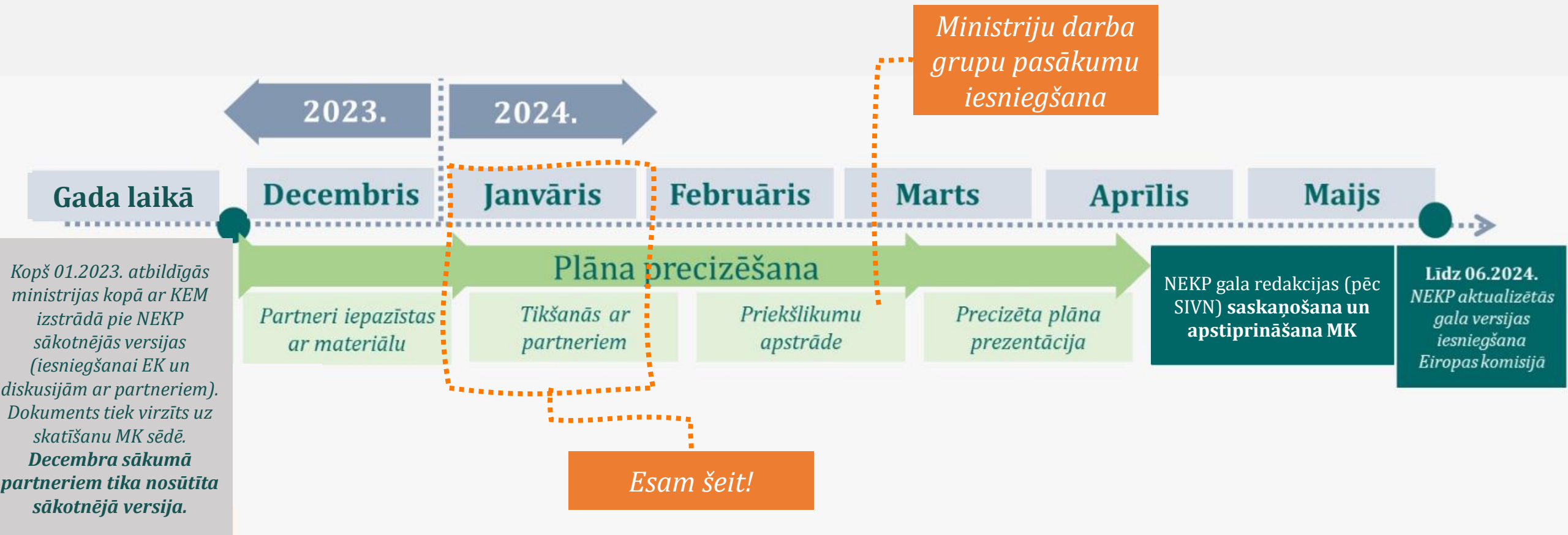
ILGTSPĒJAS ATTĪSTĪBAS KOMISIJA

CEĻĀ UZ ATJAUNOTO NACIONĀLO ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA PLĀNU

KLIMATA UN ENERĢĒTIKAS MINISTRIJA

RĪGA | 10.01.2024.

NEKP AKTUALIZĒTĀ VERSIJA SADARBĪBA AR PARTNERIEM

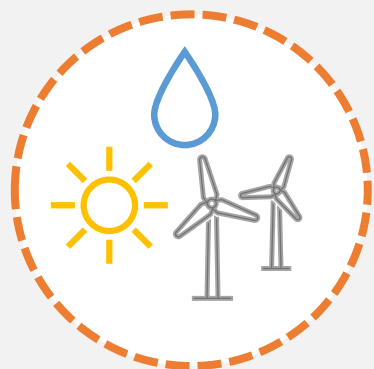

CEĻŠ UZ KLIMATNEITRALITĀTI

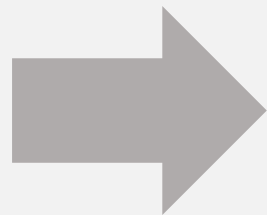
VIRZĪBA UZ KLIMATNEITRALITĀTI

MĒRĶI 2030

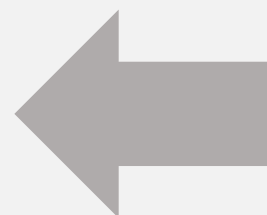

**AER MĒRĶA ĪPATSVARŠ
GALAPATĒRINĀ**

F_{FF55} 57%

**SEG SAMAZINĀJUMA
MĒRĶI**

**ENERGOEFEKTIVĪTĀTES
KUM.IETAUPIJUMU MĒRĶIS**

F_{FF55} 29.5 TWh

**ETS EMISIJAS
(NAV DV MĒRĶU)**

P_{FF55} -62%
PRET 1995. G.

**NE-ETS* EMISIJAS
(DV MĒRĶI, BET NOZARU DALĪJUMU
IZVĒLAS DV)**

P_{FF55} -17%
PRET 2005. G.

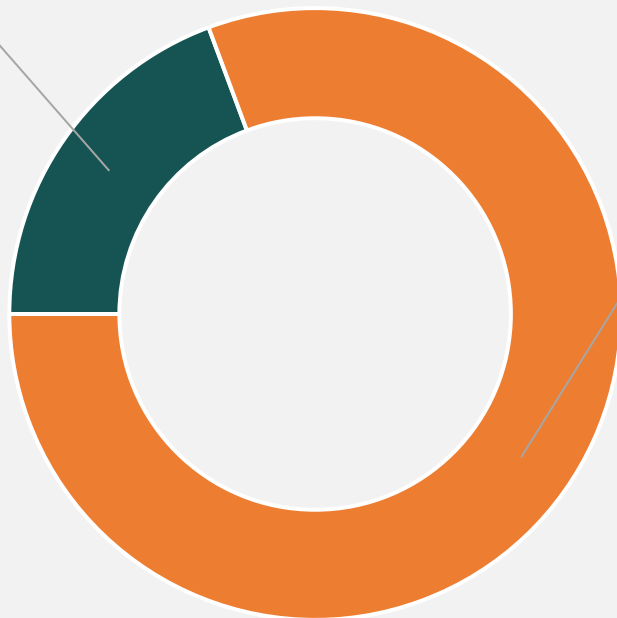
**ZIZIMM
(DV MĒRĶI)
PIESAISTE**

P_{FF55} -0.644 mil.t.CO₂ ekv

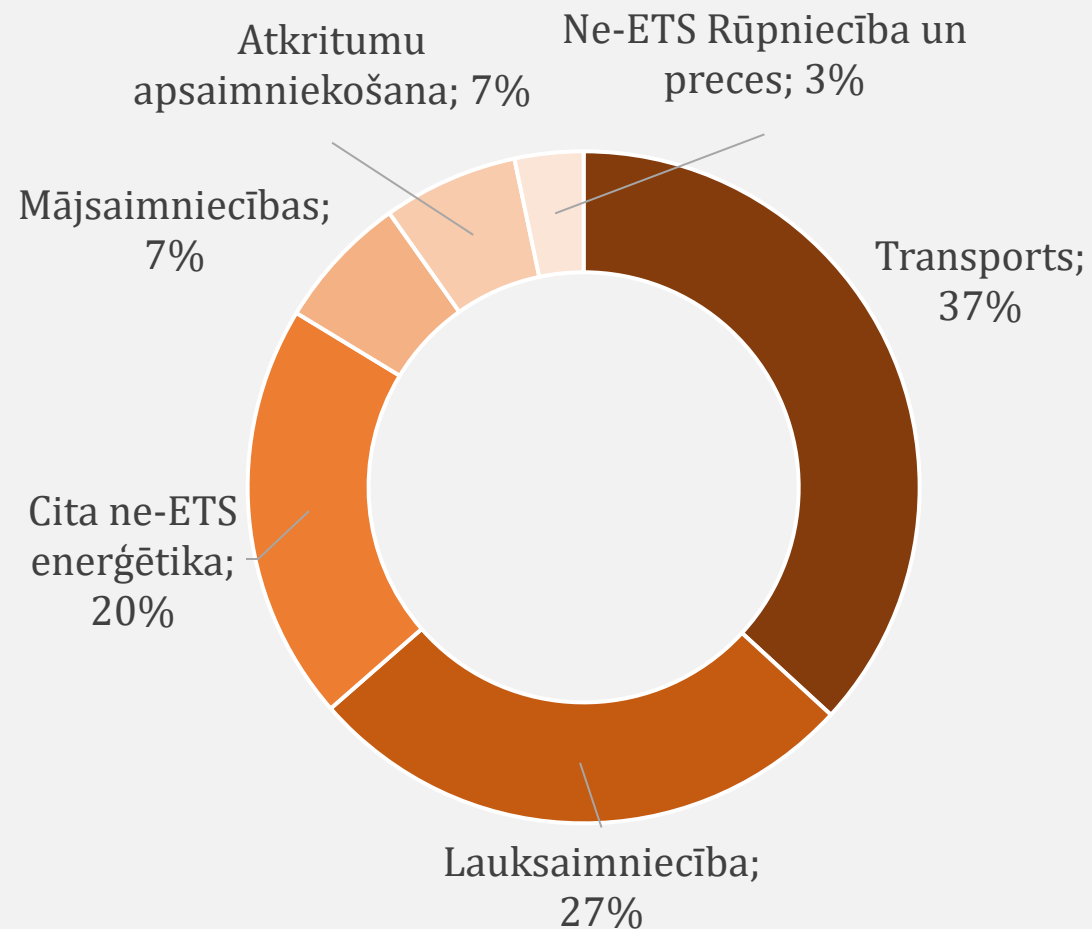
*Mazā enerģētika, mazā rūpniecība, transports, lauksaimniecība, atkritumu apsaimniekošanas sektors.

KAS VEIDO KLIMATAM NEDRAUDZĪGĀS SEG EMISIJAS?

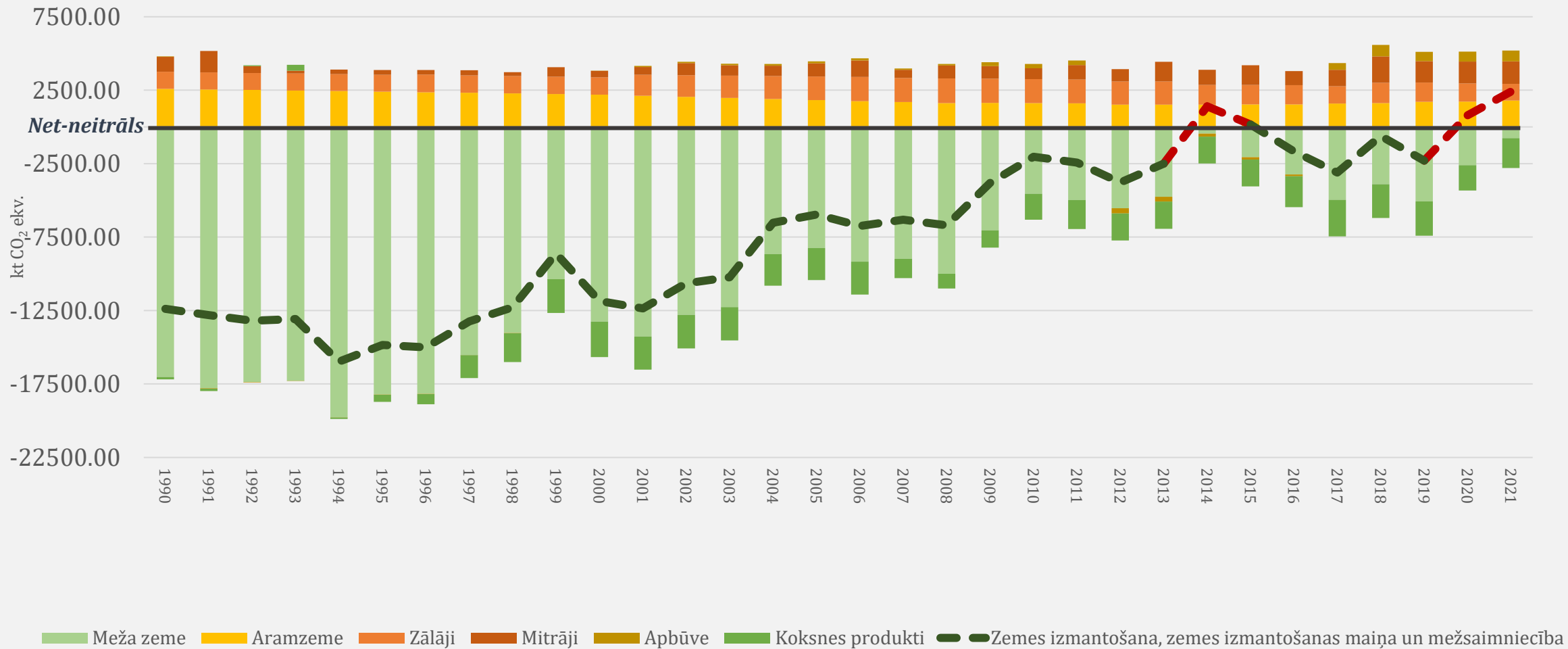
ETS
19%

81%
ne-ETS

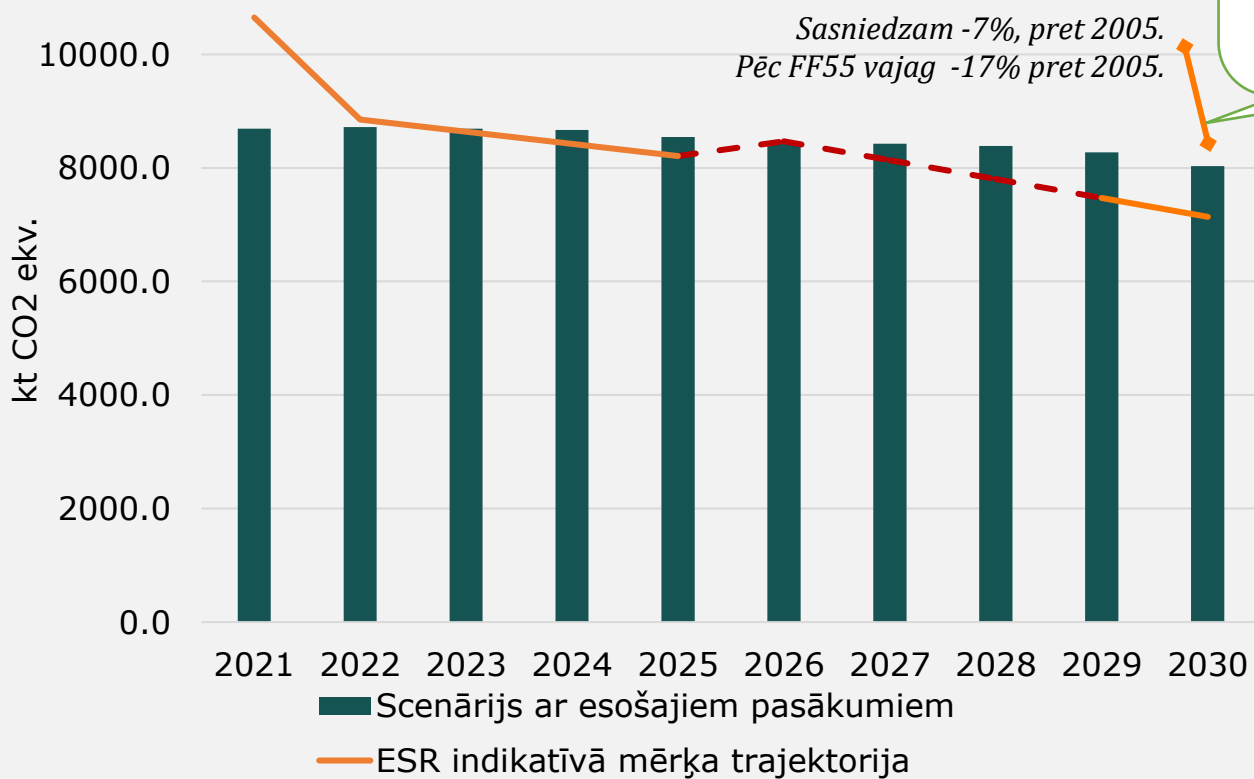

ZIZIMM SEKTORA EMISIJU AKTUĀLIE DATI

KĀ MUMS SOKAS AR SEG SAMAZINĀJUMIEM NE-ETS SEGMENTĀ?

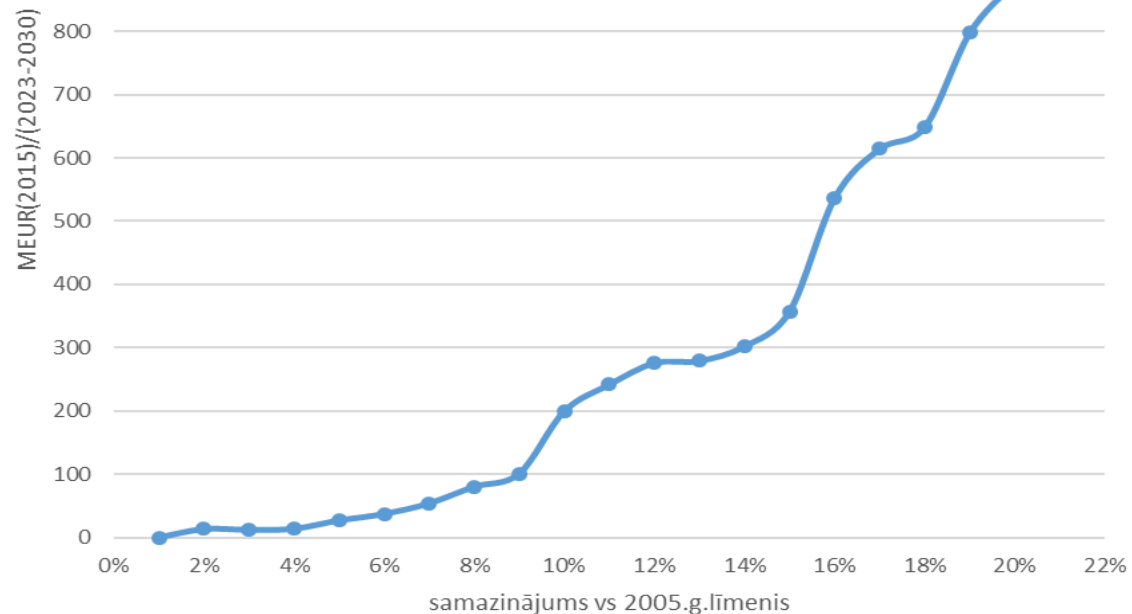
Jaunie mērķi bez papildu pasākumiem nav sasniedzami

2030. gada EK noteiktais mērķis ir 7136 kt CO2 ekv.

Prognozēts, ka 2030. gadā būs 8031 kt CO2 ekv.

SEG emisiju samazinājums ar katru nākamo soli kļūst aizvien dārgāks

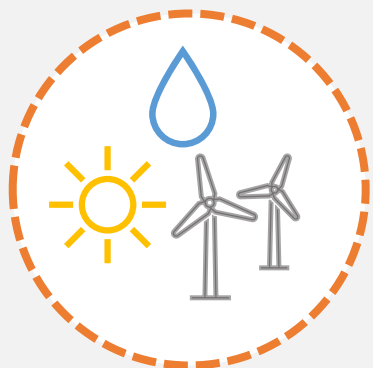

Avots: 2023. gada ziņojums par politikām, pasākumiem un SEG prognozēm un Indikatīvie Saistību izpildes regulas ikgadēji noteiktie emisiju sadales apjomi (EK un LVĢMC sākotnējie aprēķini).

Avots: Fizikālās enerģētikas institūts, pētījums "Latvijas tautsaimniecības attīstības scenāriju izstrāde un to īstenošanas sociālekonomiskais novērtējums:

http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/title_file/Tautsaimnieciba_SEG_2021_PETIJUMS.pdf

KO NOZĪMĒ MĒRĶU NEIZPILDE?

AER MĒRĶA ĪPATSVARŠ GALAPATĒRIŅĀ

**Potenciāla tiesvedība no
ES.**

SEG SAMAZINĀJUMA MĒRĶI

**Līdz mērķu izpildei, jāturpina
iegādāties emisiju kvotas.**
Valstu emisiju kvotu cenu nosaka tirgus*.

ENERGOEFEKTIVĪTĀTES KUM.IETAUPIJUMU MĒRĶIS

**Potenciāla tiesvedība no
ES.**

*Iepriekšējā periodā neizpildīja 2 valstis, cena bija 0.5-1 EUR/ t CO₂ t. Attiecībā par 2030. gadu EK aplēse ir, ka neizpildes būs 13: BE, DK, **DE**, EE, IE, **FR**, CY, LV, LT, NL, AU, FI, MT. Precīza cena šobrīd nav zināma. Kā references cena tiek izmantoti 55 EUR/tCO₂

KLIMATNEITRALITĀTES UN KLIMATNOTURĪBAS POLITIKA LATVIJĀ

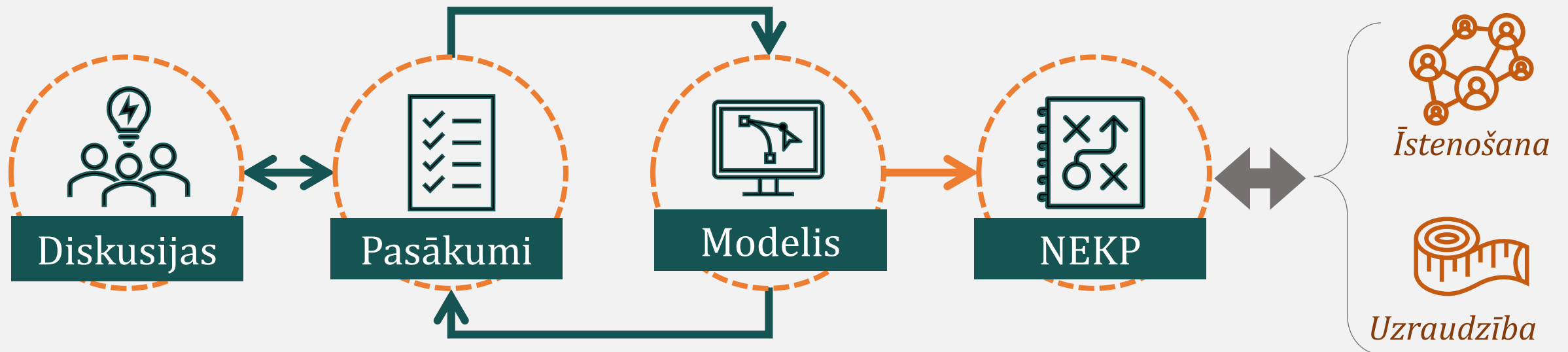
NEKP IETVARS

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns ir ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas valsts **enerģētikas un klimata politikas pamatprincipus, mērķus un rīcības virzienus** laika periodam līdz 2030. gadam.

NEKP IZSTRĀDE - KOPIĢS ITERATĪVS PROCESS

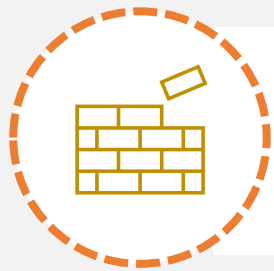
Plāna izveides pamatā ir:

1. Latvijas noteiktās mērķrādītāju vērtības 2021. – 2030. gadam;
2. Prognoze mērķrādītāju vērtībām **bāzes scenārijā**, bez regulatīvas iejaukšanās (t.i. īstenojot tikai spēkā esošās rīcībpolitikas vai jau noteiktos pasākumus);
3. Nozaru ministriju un sociālo partneru izveidots **rīcībpolitiku un pasākumu saraksts**, kuri balstoties uz modelēšanas rezultātiem ļauj sasniegt mērķrādītāju vērtības;
4. Prognoze mērķrādītāju vērtībām tā sauktajā **mērķa scenārijā** kura ietvaros tiek sasniegti visi Plānā noteiktie mērķi.

EK PAR ES VIRZĪBU UZ KLIMATNEITRALITĀTI: PRIEKŠLIKUMI LATVIJAI

Pastiprināt klimata pārmaiņu mazināšanas centienus, **panākot reālu progresu** attiecībā uz esošajām un plānotajām rīcībpolitikām, un apsvērt steidzams papildpasākumus, ar kuriem sagaidāmie siltumnīcefekta gāzu (SEG) **emisiju samazinājumi un prognozes tiktu salāgoti ar klimatneitralitātes mērķi.**

Pamatot Latvijas SEG emisiju samazinājumus un uzlabot piesaistījumu mērķrādītājus atsevišķās nozarēs, **balstoties uz ticamām rīcībpolitikām un pasākumiem.**

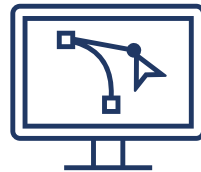

Sevišķi centieni tam, lai **apvērstu neseno tendenci ZIZIMM nozarē** (ZIZIMM kopā tiek radītas neto SEG emisijas).

NACIONĀLĀ ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA PADOMES DARBA GRUPAS

Ilgspējīgas mobilitātes darba grupa

Koordinē SatMin

"Modelēšanas" darba grupa

Koordinē KEM

Rūpniecības darba grupa

Koordinē EkMin

**NOZARU
PAPILDU
PASĀKUMI**

**Aprites ekonomikas un
atkritumu apsaimniekošanas
darba grupa**

Koordinē VARAM

Enerģētikas darba grupa

Koordinē KEM

**Zemes sektora (t.sk.
mežsaimniecības) un
lauksaimniecības darba grupa**

Koordinē ZM

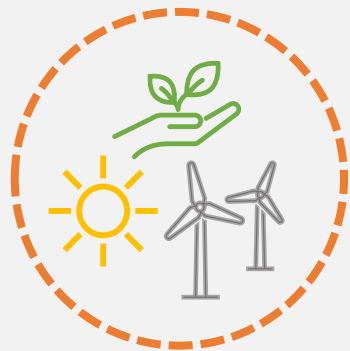
PAPILDU PASĀKUMU PIEMĒRI

NACIONĀLAIS ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA PLĀNA STRUKTŪRA

ILGTERMIŅA MĒRĶI

5. PĒTNIECĪBA UN
INOVĀCIJAS

1. DEKARBONIZĀCIJA

2. ENERGOEFEKTIVITĀTE

3. ENERĢĒTISKĀ
DROŠĪBA

4. EIROPAS IEKŠĒJIE
TIRGI

ATTĪSTĪTA UN KLIMATNEITRĀLA
TAUTSAIMNIECĪBA

LAUKSAIMNIECĪBAS SEKTORA PAPILDU PASĀKUMU VIRZIENU PIEMĒRI

ATBILDĪGA ZEMKOPĪBAS MINISTRIJA

Zemes apstrāde

- Veicināt **taurinziežu audzēšanu** augu rotācijā slāpekļa piesaistei
- Lauksaimniecības zemes **meliorācijas sistēmu uzturēšana un modernizācija**
- **Bioloģiski apsaimniekotās lauksaimniecībā** izmantojamās zemes īpatsvara palielinājums attiecībā pret kopējo lauksaimniecībā izmantojamo zemi
- **Zālāju saglabāšanas** veicināšana

Lauksaimniecības dzīvnieki

- Veicināt Latvijā ražotu **lopkopības** produktu patēriņu Latvijā
- Veicināt barības **devu plānošana** un **barības kvalitātes** uzlabošana
- **Lakturības prasību ievērošanu** emisiju samazināšanai lopkopības sektorā

Atkritumu apstrāde

Veicināt biogāzes un biometāna ražošanu un biometāna izmantošanu

Citi

Lauksaimniecības un ZIZIMM mērķu un uzdevumu līdzsvarošana

TRANSPORTA SEKTORA PAPILDU PASĀKUMU VIRZIENU PIEMĒRI

ATBILDĪGA SATIKSMES MINISTRIJA

Sabiedriskā transporta optimizācija

- Optimizēt sabiedriskā transporta sistēmu;
- Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu;
- Iegādāties jaunus elektrovilcienus, jaunus bateriju elektrovilcienus

Uzpildes / uzlādes punktu infrastruktūras attīstība

- Palielināt uzlādes staciju/punktu skaitu;
- Uzstādīt ūdeņraža uzpildes punktus;
- Nodrošināt sašķidrinātā vai saspiestā metāna uzpildes punktu iespējas

Pienākums pašvaldībām

Rīgas valstspilsētas pašvaldība sadarbībā ar Rīgas aglomerācijas pašvaldībām īstenot transporta infrastruktūras uzlabošanas pasākumus

Citi

Veicināt mikromobilitāti

ĒKU SEKTORA

PAPILDU PASĀKUMU VIRZIENU PIEMĒRI

ATBILDĪGA EKONOMIKAS MINISTRIJA

Ēku sektors

- Uzlabot **publiskā sektora ēku energoefektivitāti**;
- Uzlabot **daudzdzīvokļu ēku energoefektivitāti**;
- Uzlabot **privātmāju energoefektivitāti**

Tiesiskā regulējuma pilnveidošana

- Noteikt pienākumu visām jaunajām dzīvojamām un **nedzīvojamām ēkām atbilst nulles emisiju ēkas nosacījumiem**;
- Mainīt lēmumu pieņemšanas kārtību par **ēku renovācijas vai pieslēgšanas pie efektīvas CSAS veikšanu**

ESKO

Attīstīt ESKO / PESKO

Citi

Izveidot publiskā sektora ēku sarakstu un ēkās izmantoto energodatu reģistru

ENERĢĒTIKAS SEKTORA PAPILDU PASĀKUMU VIRZIENU PIEMĒRI

ATBILDĪGA KLIMATA UN ENERĢĒTIKAS MINISTRIJA

Siltumapgāde

- Palielināt **AE ražošanas jaudas** un modernizēt CSA infrastruktūru un tīklus;
- Nomainīt cietās biomasas sadedzināšanas iekārtas uz **bezemisiju tehnoloģijām**;
- Ierobežot **jauno fosilā kurināmā iekārtu** uzstādīšanu

Gāzveida kurināmais

- Noteikt ikgadējo AE īpatsvara pienākums (piejaukums) dabasgāzei;
- Veicināt **biometāna ievadi gāzes tīklā**;
- **Nodrošināt alternatīvu gāzveida kurināmā / degvielas piegādātāju iesaisti tirgū**;
- Izstrādāt rīcības plānu **ūdeņraža infrastruktūras** izveidei un tirgus nosacījumiem

Transporta enerģija

Noteikt SEG emisiju samazināšanas ikgadējo mērķi degvielas piegādātājiem

Citi

Pabeigt Baltijas valstu **elektrotīklu sinhronizācija** ar kontinentālo Eiropas tīklu un nodrošināt tās augsta drošuma pakāpi

Klimata un enerģētikas
ministrija

PALDIES!

MĒRĶI

ATBILDĪBU SADALĪJUMS

Dimensija	Sektori ar lielāko ietekmi	Atbildīgais nozares politikas veidotājs	Būtiskie sociālie partneri
 DEKARBONIZĀCIJA UN ATJAUNĪGĀ ENERĢIJA	Enerģētika Transports Lauksaimniecība Mežsaimniecība Rūpniecība Atkritumi	KEM SM ZM EM VARAM/ pašvaldības	VKP LAEF LDDK FICIL Latvijas banka LFNA LKF LMIB LTRK LPS LLPA LBBA LOSP LDTA LSUA VEA LEEA SEA LASUA
 ENERGOEFEKTIVĪTĀTE ĒKĀS, TRANSPORTĀ, RAŽOŠANAS PROCESOS	Ēkas Transports Rūpniecība Publiskais sektors	EM SM KEM VARAM/ pašvaldības FM/ VNĪ / ZMNĪ / TNA / Šampētera nams	LDDK LTRK LDTA LSUA EA LBBA Latvijas banka
 ENERĢĒTISKĀ DROŠĪBA UN ENERGOENATKARĪBA	Enerģētika Krīžu vadība	KEM ĀM IeM /AiM VARAM / EM	LPS LDDK LTRK LDTA LSUA LEEA LBBA
 ES IEKŠĒJO ENERĢIJAS TIRGU INTEGRĀCIJA	Enerģētika Iekšējais tirgus	KEM ĀM EM	LDDK LTRK LEEA VEA SEA
 PĒTNIECĪBA, INOVĀCIJA UN KONKURĒTSPĒJA	Uzņēmējdarbība Profesionālā izglītība Zinātne	IZM EM ZM FM KEM	LZA Augstskolas Zinātniskie institūti LDDK LTRK

DIMENSIJA I

DEKARBONIZĀCIJA UN ATJAUNĪGĀ ENERĢIJA

Politikas mērķis	Faktiskā vērtība	Prognozētās vērtības (bāzes scenārijs)	Plāna mērķis	Aktualizētā Plāna mērķis	
	2021	2030	2030	2030	statuss
SEG emisiju samazināšanas mērķis (% pret 1990.g.)	-58,8	-62,6	-65	-65	saskaņots
Ne-ETS darbības (% pret 2005.g.)	+5,9	-6,6	-6	-17	Regulas 2018/842 I pielikums
<i>Indikatīvie iespējamie sektorālie ne-ETS darbību SEG emisiju mērķi un apjomi (% pret 2005. gadu)</i>					
Enerģētika	-4,9		-		
Transports	+3,7		-		
RPPI	+106,2		-		
Lauksaimniecība	+25,8		-		
Atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošana	-17,7		-		
ZIZIMM mērķrādītājs 2030.gadam (milj. t CO2 ekv.)	2,39	3,2946	-	-0,644	Regulas 2018/841 II.a pielikums

DIMENSIJA I

DEKARBONIZĀCIJA UN ATJAUNĪGĀ ENERĢIJA

Politikas mērķis	Faktiskā vērtība	Plāna mērķis	Aktualizētā Plāna mērķis	
	2021	2030	2030	statuss
Atjaunīgās enerģijas īpatsvars enerģijas galapatēriņā				
%	42,1	50	57	saskaņots
GWh	20 682	-	26 303	saskaņots
Moderno biodegvielu un nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās degvielas īpatsvars transportā (%)	2,3	3,5	5,5	Direktīvas 2018/2001 25.pants
Nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās degvielas īpatsvars transportā (%)	0	-	1	Direktīvas 2018/2001 25.pants
Atjaunīgās enerģijas īpatsvars siltumapgādē un aukstumapgādē ražošanā (%)	57,4	54,9	66,4	Direktīvas 2018/2001 23.pants
Atjaunīgās enerģijas īpatsvars ēkās (%)	56	-	68	saskaņots
Atjaunīgās enerģijas īpatsvars rūpniecībā (ieskaitot IKT) (%)	55	-	64,9	Direktīvas 2018/2001 22.a pants
Ilgspējīgo degvielu īpatsvars gaisa transportā	0	-	5	Regulas 2023/2405 I pielikums
SEG emisiju intensitātes samazināšanas mērķis transportā (%)	1,1	-	15	Direktīvas 2018/2001 25.pants
SEG emisiju intensitātes samazināšanas mērķis konkrētiem kuģiem (%)	ND	2	6	Regulas 2023/1805 4.pants

DIMENSIJA II

ENERGOEFEKTIVITĀTE

Politikas mērķis	Faktiskā vērtība	Plāna mērķis	Aktualizētā Plāna mērķis	
	2021	2030	2030	statuss
Kopējā enerģijas patēriņa apjoms (GWh)	51 948	45 833 – 47 222	45 470	saskaņots
Enerģijas galapatēriņa apjoms (GWh)	47 188	40 278 – 41 389	39 775	saskaņots
Kumulatīvais enerģijas galapatēriņa ietaupījums (GWh)	538,3	20 472	29 522	Direktīvas 2023/1791 8.pants
Publisko ēku renovētā ēku platība (kopā renovēti, m ²)	ND	500 000	500 000	Direktīvas 2023/1791 6.pants

DIMENSIJA III

ENERGODROŠĪBA

Politikas mērķis	Faktiskā vērtība	Plāna mērķis	Aktualizētā Plāna mērķis	
	2021	2030	2030	statuss
Importa īpatsvars bruto iekšzemes enerģijas patēriņā (%)	38,3	30-40	30-40	saskaņots

DIMENSIJA IV

IEKŠĒJIE TIRGI

Politikas mērķis	Faktiskā vērtība	Plāna mērķis	Aktualizētā Plāna mērķis	
	2021	2030	2030	statuss
Starpsavienojamība (% pret uzstādīto ģenerējošo jaudu)	50-80	60	60	saskaņots